

Силабус курсу
ЛЮДИНА І МАС-МЕДІА

Освітній ступінь: бакалавр

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 033 Філософія

Освітньо-професійна програма «Людина і мас-медіа»

Кількість кредитів – 3

Рік підготовки, семестр – III рік, VI семестр

Компонент освітньої програми: вибірковий

Дні занять: згідно з розкладом занять

Консультації: Очні консультації: вівторок 14.20-15.40,
ауд. 31А

Онлайн-консультації: у Viber групі курсу кожного дня
з 17-00 до 18-00 год.

Мова викладання: українська

Керівник курсу:	Кандидат філософських наук, викладач кафедри філософії та суспільних наук – Тимків Ірина Михайлівна
Контактні телефони викладача:	+380687710064
E-mail викладача:	tymkiv@tnpu.edu.ua
Сторінка викладача	http://tnpu.edu.ua/faculty/history/timk-v-rina-mikhayl-vna.php
Сторінка курсу в Moodle	https://elr.tnpu.edu.ua/course/view.php?id=3646

Анотація дисципліни

«Людина і мас-медіа» є вибіровим освітнім компонентом при підготовці фахівців першого бакалаврського освітнього рівня. Навчальна дисципліна спрямована на формування у студентів теоретичних знань про медіа-простір як специфічний феномен, що впливає та перетворює повсякденне життя. У професійній діяльності аналітика суспільних процесів важливим є вміння критично підходити до аналізу медійних образів, правильно та об'єктивно аналізувати й інтерпретувати інформацію, отриману із різноманітних медійних джерел, розуміти основні закони та правила сучасної медіареальності. Курс допоможе молодим фахівцям оволодіти навичками продуктивної взаємодії з сучасними мас-медіа.

Мета курсу: формування у здобувачів вищої освіти таких компетентностей, як здатність володіти методологією та сучасними теоріями мас-медіа; здатність правильно обирати та критично оцінювати різноманітні види мас-медіа, використовувати мас-медіа у майбутній професійній діяльності.

Основні завдання: формування в студентів комплексної системи теоретичних знань та практичних вмінь використовувати мас-медіа в аналітичній діяльності, розвиток вміння розпізнавати фейкові новини, критично мислити.

Зміст дисципліни «Людина і мас-медіа» розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців спеціальності 033 Філософія освітньо-професійної програми «Аналітика суспільних процесів».

Навчальний контент:

Години			Тема	Результати навчання	Завдання
Лекц.	Сем.	Сам.р.			
1	2	5	1.Етимологія поняття «мас-медіа»	Знати основні теоретичні підходи до визначення понять «медіа», етимологію і семантику терміну медіа, основні характеристики медіа.	Питання, обговорення, тести
1	2	6	2. Історія розвитку медіа. Різновиди мас-медіа	Знати динаміку історичного розвитку радіо, кіно, телебачення Інтернету, мобільного зв'язку. Розуміти значення свободи мас-медіа як важливого показника демократичності суспільства	Питання, обговорення, презентації
2	2	6	3. Теорії масових комунікацій	Розуміти критерії глобального взаєморозуміння і порозуміння, характеризувати спадщину філософської герменевтики: Г.-Г.Гадамера, К.-О.Апеля та Ю.Габермаса; відповідальність розуму в «ідеальній комунікативній спільноті», герменевтичне коло як комунікативну дію, недооцінювання передсуджень.	Питання, обговорення, кейси
2	2	6	4. Медіафілософія та медіареальність	Розуміти поняття «медіафілософія» та визначати його сутність. Окреслювати основні віхи розвитку нової галузі філософського знання, аргументовані доведення щодо перспектив її розвитку в подальшому. Визначати найгостріші проблеми цієї галузі філософського знання (питання образу як рушійної сили всієї культурної системи, проблема медійного часу та простору). Характеризувати онтологію та феноменологію медіареальності.	Питання, обговорення, кейси
2	2	6	5. Медіаграмотність та медіаосвіта	Знати етимологію поняття медіаграмотність та медіаосвіта, психологічні засади медіаграмотності; особливості медіаосвіти, її основні теорії.	Питання, обговорення, тести
			6. Права людини і мас-медіа	Характеризувати мас-медіа як основні джерела інформації про права людини. Розуміти суть правозахисної журналістики, механізми захисту прав людини шляхом медіадіяльності.	Питання, творче завдання

			7. Інтернет і мобільний контент. Кібербулінг	Аналізувати та критично оцінювати засоби масової інформації в інтернеті. Розуміти особливості ведення блогу, блогової та онлайн-журналістики. Знати етику та безпеку поведінки в інтернеті, характерні риси кібербулінгу, форми і методи боротьби із ним.	Обговорення, кейси, практичне завдання
			8.Філософія фотографії	Осмыслити роль фотографії у масовій комунікації. Знати жанри та види фотографії, її функції, різновиди фотоманіпуляцій, можливості створення образу людини за допомогою фотографії. Розуміти вплив фотографії на культурні трансформації та становлення сучасної медіакультури, суть фототерапії.	Питання, обговорення, творче завдання
			9.Людина і реклама	Розуміти суть, значення і види реклами. Визначати психологічні маніпуляції в рекламних зразках. Характеризувати сучасний інтернет маркетинг	Практичне завдання
			10. Медіаекологія. Маніпулятивні можливості медіа	Розвинути критичне мислення, з'ясувати шляхи його формування. Визначити особливості національної медіаекології. Характеризувати візуальну екологію медіапростору, естетизацію дійсності як феномен медіакультури, взаємозв'язок між візуальною екологією і медіамистецтвом.	Питання, кейси, тести

Формування загальних та фахових компетентностей:

Індекс в матриці	Програмні компетентності
	Загальні компетентності
ЗК1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
ЗК 2	Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями та інноваційними технологіями
ЗК 3	Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 4	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК 5	Здатність до проведення аналітичних і наукових досліджень на

	відповідному рівні.
ЗК 6	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
ЗК 9	Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи в команді.
ЗК 10	Здатність до самоорганізації та автономної роботи
ЗК 11	Цінування та повага різноманітності й мультикультурності.
ЗК 12	Здатність діяти на підставі етичних міркувань (мотивів) та академічної доброчесності
ЗК 13	Здатність креативно мислити та генерувати нові ідеї
ЗК 14	Здатність до діалогу та співпраці з представниками інших професійних груп різного рівня, з експертами в інших галузях знань/видах діяльності
ЗК 15	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
Спеціальні (фахові) компетентності	
ФК 6	Здатність здійснювати інтелектуальну, логіко-мисленнєву діяльність, спрямовану на вирішення практичних завдань
ФК 7	Здатність викладати міркування послідовно, логічно, систематично й аргументовано та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки
ФК 12	Здатність дотримуватися в професійній діяльності норм інтелектуальної доброчесності, професійної етики та культури.
ФК 14	Здатність брати участь в інтелектуальних дискусіях на засадах діалогу, відкритості й толерантності; вміння обирати ефективну стратегію комунікативної поведінки та спілкування у процесі професійної діяльності.
ФК16	Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати аналітичне дослідження з елементами наукової новизни та практичної значущості у різних галузях суспільного життя.
ФК 17	Здатність використовувати інформаційні, комунікаційні, PR-технології у аналітичній діяльності

Програмні результати навчання:

ПРН 4	Аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної, загальногуманітарної та суспільної проблематики
ПРН 11	Вміти аналізувати міркування, різні види інформації, факти, статистичні дані, робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки, прогнози та надавати рекомендації.
ПРН 13	Критично оцінювати власну позицію та знання, порівнювати і перевіряти отримані результати.
ПРН 14	Уникати симуляцій, плагіату та інших виявів академічної недоброчесності у сфері аналітичної діяльності або навчання.
ПРН 15	Мати навички ведення інтелектуальних дискусій на засадах діалогу, відкритості й толерантності і вирішення можливих конфліктних ситуацій та вміння планувати, організовувати й аналізувати міжособистісну взаємодію у процесі професійної комунікації
ПРН 16	Вміти застосовувати загальногуманітарні, філософські, політичні й економічні знання в різних сферах життєдіяльності

ПРН 18	Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури і електронних баз та критично аналізувати, класифікувати, систематизувати й інтерпретувати її.
---------------	---

Основні джерела

1. Алфьорова З. І. Межі видимого. Становлення візуального мистецтва : моногр. Х. : ХДАК, 2008. 268 с.
2. Антология медиафилософии / Редактор-составитель: В. В. Савчук. СПб.: Издательство, 2013. 339 с.
3. Бажак К. История фотографии. Возникновение изображения. М. : ООО «Изд-во АСТ», 2003. 159 с.
4. Барт Р. Нулевая степень письма. М. : Акад. проект, 2008. 431 с.
5. Барт Р. Третий смысл : исследовательские заметки о нескольких фотограммах С. М. Эйзенштейна. Строеие фильма : некоторые проблемы анализа произведений экрана : сб. статей ; [пер. с фр., сост. К. Разлогов]. М. : Радуга, 1984. 279 с. С. 176–187.
6. Барт Р. Фотографическое сообщение // Система моды. Статьи по семиотике культуры ; [пер. с фр.]. М. : Издательство им. Сабашниковых, 2003. С. 378–392.
7. Бауман З. Глобалізація. Наслідки для людини і суспільства. К. : Вид. дім Києво-Могилянська академія, 2008. 109 с.
8. Беньямін В. Мистецький твір у добу своєї технічної відтворюваності. Вибране. Л. : Літопис, 2002. С. 53– 97.
9. Беньямін В. Щодо критики насильства : статті та есеї / Вальтер Беньямін ; [пер. з нім]. К. : Грані-Т, 2012. 312 с.
10. Богомолов Ю. Как работает время в фотографии. Фотография: проблемы поэтики .М. : Изд-во ЛКИ, 2008. С. 98–108.
11. Бодрийяр Ж. Пароли. От фрагмента к фрагменту [пер. с франц. Н. Суслова] Екатеринбург: У-Фактория, 2006. 200 с.
12. Бодрийяр Ж. Прозрачность зла; [пер. с фр. Л. Любарская и Е. Марковская]. М. : Добросвет, 2000. 258 с.
13. Бодрийяр Ж. Фотография, или письмо света / Ж. Бодрийяр; [пер. с англ. А. Корбута] ; [Електонный ресурс]. Режим доступа : <http://dironweb.com/klinamen/dunaev1a.html> (20.08.2010)
14. Бодрийяр Ж. Симулякри і симуляція. [пер. з фр. В. Ховхун] К. : Основи, 2004. 230 с.
15. Варех Н. В. Ксенофобський дискурс у мас-медіа: форми й прояви. Держава та регіони. Соціальні комунікації. 2013. № 1. С. 49-53.
16. Визинг Л. Шесть ответов на вопрос “Что такое медиафилософия?”. Вестник Ленинградского государственного университета им. А.С. Пушкина. Сер. Философия, № 3 (Том 2). С-Пб., 2010. С. 189–193.
17. Визуальная экология: формирование дисциплины: Коллективная монография. Под ред. В. В. Савчука. СПб.: Издательство РХГА, 2016. 531 с.
18. Вирилио П. Информационная бомба. Стратегия обмана. [пер. с фр. И. Окуневой] М. : ИТДГК Гнозис, 2002. 192 с.
19. Вирильо П. Машина зрения / П. Вирильо ; [пер. с фр.]. СПб. : Наука, 2004. 140 с.
20. Гавришина О. Империя света: фотография как визуальная практика эпохи «современности». М. : Новое литературное обозрение, 2011. 192 с.
21. Головей В. Ю. Проблема «кінця мистецтва» в контексті сучасної культури. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://pgk.npu.edu.ua/index.php?option=com_content&view=article&id
22. Делёз Ж. Кино: Кино 1. Образ-движения; Кино 2. Образ-время / Ж. Делёз ; [пер. с фр. Б. Скуратова]. М. : Ad Marginem, 2004. 622 с.
23. Журба М. А. Девіртуалізація віртуального: на вершині падіння: монографія. Луганськ: Вид-во Ноулідж, 2013. 349 с.
24. Зонтаг С. Про фотографію; [пер. з англ. П. Таращук]. К.: Основи, 2002. 189 с.

25. Зражевська Н. І. Медіаконтроль як складова сучасної української медіа культури. Світ соціальних комунікацій : наук. журн. ; [гол. ред. О. М. Холод]. Т. 8. К. : КиМУ, ДонНУ, 2012. С. 13-16.
26. Колесникова Д. А. Экология восприятия. Медиафилософия VIII. Медиафилософия: междисциплинарное поле исследований. СПб. : Изд-во Санкт-Петербургского философского общества, 2012. С. 155–165.
27. Квіт С. Масові комунікації. Вид-во Києво-Могилянської акад., 2018. 352 с.
28. Лизанчук В. Психологія мас-медіа : підручник Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 420 с.
29. Луман Н. Реальність мас-медіа / За ред. Іванова В. та Мінакова М. К.: ЦВП, АУП, 2010.
30. Маклюэн М. Галактика Гуттенберга К.: Ника-центр, 2004. 432 с.
31. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник. Ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; За науковою редакцією В. В. Різуна. К.: Центр вільної преси, 2012. 352 с.
32. Медіаграмотність та критичне мислення на уроках суспільствознавства: посібник для вчителя. Ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк. К. : ЦВП, АУП, 2016. 243 с.
33. Медиафилософия III. Фотография. СПб. : Санкт-Петербургское Философское общество, 2009. 255 с.
34. Мерло-Понти М. Знаки М. : Искусство, 2001. 428 с.
35. Мерло-Понті М. Видиме й невидиме: з робочими нотаткам. К.: Вид. дім КМ Академія, 2003. 268 с.
36. Мерш Д. Мета / Диа. Два различных подходы к медиальному. Медиафилософия VIII. Медиафилософия : междисциплинарное поле исследований. СПб. : Изд-во Санкт-Петербургского философского общества, 2012. С. 7–24.
37. Москвич О.Д. Феноменологія сучасної медіареальності: експлікація понять. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки Серія: Філософські науки. Луцьк, 2014. С. 68-73
38. Москвич О.Д. Медіа-реальність як сучасний соціокультурний простір Соціологічні студії : наук.-практ. Журн. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2014. №2 (5). С. 52-56.
39. Москвич О.Д. Специфіка сприйняття фотографії в контексті сучасної медіареальності: культурологічний аспект. Наук. часоп. Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія 7 : Релігієзнавство. Культурологія. Філософія. К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. Вип. 27 (40). С. 57–64.
40. Пантелєєва Н.М., Кабенгеле Г. Т. Кібербулінг як загроза психологічній і соціальній безпеці життєдіяльності особистості та суспільства. Фінансовий простір, 2018. № 4. С. 125-133.
41. Потятиник Б. В. Медіа : ключі до розуміння Л. : ПАІС, 2004. 312 с.
42. Хлівнюк Т. П. Сучасна система мас-медіа як умова досягнення соціального консенсусу. Актуальні проблеми політики. 2013. Вип. 49. С. 119-126.
43. Шейбе С., Рогоу Ф. Медіаграмотність: Підручник для вчителів. Перекл. з англ. С.Дьома; за загал. ред. В.Ф. Іванова, О.В. Волошенюк. К.: Центр Вільної Преси, Академія Української Преси, 2017. 319 с.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

Визначені рамки дисципліни:

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час виконання практичних завдань та он-лайн тестування (наприклад, програма Moodle) у процесі заняття. Заборонено оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства. За порушення академічної

добросовісності здобувачі можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання; повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти, позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання тощо.

● **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять, як правило, є обов'язковим компонентом навчання. За необхідності (віддаленість місця проживання чи роботи студента) чи наявності об'єктивних причин (участь у програмі академічної мобільності чи конференції, міжнародне стажування, хвороба тощо) відвідування може відбуватись вибірково за погодженням із керівником курсу. Навчання студентів також здійснюється в дистанційному режимі на платформі Moodle. За умови індивідуального навчального графіка студент має можливість отримати позитивну оцінку завдяки виконанню планових завдань. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватись термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Пропущені заняття можна відпрацьовувати у визначений час згідно з графіком.

● **Політика оцінювання.** Враховуються бали поточного контролю (40 балів), самостійної роботи (40 балів) та підсумкового тесту (20 балів). При цьому враховується присутність на заняттях та активність студента під час занять; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; списування та плагіат; несвоєчасне виконання завдань. Студентам, які беруть активну участь у наукових семінарах, круглих столах, конференціях та презентують високоякісні знання з предмету, може підсумковий контроль, за згодою викладача, зараховуватись «автоматично» (повністю або частково, залежно від наукового-практичного досвіду у вивченні дисципліни).

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Теми: 1,2,3,4,5– робота на семінарських заняттях	40
Теми: 6,7,8,9,10– самостійна робота	40
Підсумковий контроль (теми 1-10)	20
Разом:	100

Розподіл балів, які отримують студенти

Змістовий модуль 1										Підсумковий тест	Сума
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10		
8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
64-74	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	---	--	---

Пререквізити курсу

Ефективність засвоєння змісту дисципліни значно підвищиться, якщо здобувач вищої освіти паралельно опановуватиме курси «Психологія мас», «Форми соціальної взаємодії», «Сучасні інформаційні технології», «Філософія культури»

Формат дисципліни:

Формат дисципліни змішаний (blended): до очного навчання додається електронний супровід дисципліни в системі Moodle. Blended Learning – викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами дистанційного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, інтерактивні елементи, онлайн-консультування тощо.